

Anna Benešová: Analýza užití předložek s časovým významem na základě žákovských korpusů češtiny

Ústav bohemistických studií

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Praha 2022

posudek oponenta bakalářské práce

Předložená bakalářská práce se zabývá aktuální a důležitou problematikou, a sice řečovou distribucí českých předložek, resp. předložkových spojení s významem temporálním (ADV Temp) v písemném projevu nerodilých mluvčích češtiny. Ke zpracování náročného a zajímavého tématu přistupuje autorka s náležitými znalostmi a s pomocí pečlivého rozboru korpusového materiálu.

1. Koncepce diplomové práce

V bakalářské práci je formulována výzkumná otázka, její struktura je promyšlená, vyvážená, teoretické pasáže jsou provázané s částmi orientovanými prakticky. Závěry jsou formulovány srozumitelně, výstižně, na základě příkladně provedené analýzy. Autorka BP pracuje na náležité odborné úrovni s odbornou literaturou, správně využívá odbornou terminologii.

Hodnocení: A

2. Metodologie a zpracování dat

Autorka volí ke zpracování tématu náležitou metodologii, náležitě interpretuje získaná data, prokazuje schopnost získané poznatky přehledně a adekvátně syntetizovat. K tomuto bodu nemám žádné relevantní připomínky.

Hodnocení: A

3. Práce s odbornou literaturou

Odborná literatura je zastoupena reprezentativním způsobem, kolegyně Benešová se v ní s přehledem orientuje. Pracuje s relevantními poznatky, přesně a výstižně parafrázuje zmiňované autory; citace vyhovují všem zásadám odborné práce, jsou od autorského textu jednoznačně odlišeny. K obsahu BP mám několik poznámek:

a) na s. 10 se správně poukazuje na skutečnost, že předložky patří k sysémantickým slovním druhům, v případě předložek nepravých (sekundárních) je však třeba o sémantice uvažovat (srov. význam prepozic *díky*, *ve srovnání s*, *na rozdíl od* aj.), výrazně totiž napomáhá náležitému užití dané prepozice; právě kvůli minimálnímu zastoupení sémantiky u primárních prepozic je vhodné hovořit o „předložkových spojeních s významem časovým“;

b) autorka BP hovoří o analogii primárních prepozic a slovesných prefixů (s výjimkou předložky *k*), v této souvislosti je možné více zdůraznit jejich funkční kooperaci (*Vjet do garáže*);

c) skutečnost, že se předložka často nachází mezi výrazem dominujícím a dominovaným, vedla některé bohemisty (O. Uličný) k tomu, že uvažovali o jejím přejmenování na „meziložku“; prepozice ovšem, jak známo, může stát i na začátku výpovědi;

d) na s. 21 se uvádí, že kupř. předložka *bez* nevyjadřuje časový význam – tady by se dal uvést příklad *Bez dvou dnů tam strávil měsíc*;

e) na s. 24 se hovoří o lexikální synonymii předložek (*za, během, při* aj.) – i zde se ovšem mohou nacházet fungující principy jejich řečového uplatnění, dané předložky nejsou mnohdy volně zaměnitelné.

Hodnocení: A

4. Formální úroveň práce

Bakalářská práce má přiměřený rozsah. Text je napsán na náležité odborné úrovni, je čtivý, přehledně strukturovaný, v BP nedochází k porušení spisovné normy. Autorka BP formuluje výstižně, věcně, prokazuje mimořádnou kvalitu své komunikační kompetence v češtině. Výjimkou potvrzující pravidlo jsou dvě drobná úsměvná nedopatření na s. 10: z *odporných článků, předložka jako sloní druh*.

Hodnocení: A

5. Celkové hodnocení

Předložená bakalářská práce splňuje všechny požadavky na ni kladené. Pokládám její zpracování za velmi zdařilé, ba příkladné, a proto ji rád doporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnotit ji jako výbornou.

6. Otázka k obhajobě

Jak se autorka BP staví k nápadné expanzi předložky *na* v současné češtině a ke stále rostoucímu výskytu případů koexistence dvou předložek vedle sebe (*Trenér spoléhá na v zámoří hrající hráče. Chodila s o deset let starším partnerem.*)?

V Praze dne 10. srpna 2022

doc. PhDr. Milan Hrdlička, CSc.

ÚBS FF UK